

Solidarność międzypokoleniowa w kontekście glokalizacji

V Wojewódzka Konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Seniora
Europejski Rok Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej
10.10.2012, Olsztyn

mgr Andrzej Klimczuk

Plan prezentacji

- I. Pokolenie - wieloznaczność pojęcia**
- II. Solidarność i integracja międzypokoleniowa - wzajemne relacje**
- III. Polityka międzypokoleniowości - wyzwania**
- IV. Polityka międzypokoleniowości - wymiary**
- V. Glokalizacja – od globalnej do lokalnej integracji międzypokoleniowej**
- VI. Skala międzynarodowa - Organizacja Narodów Zjednoczonych**
- VII. Skala międzynarodowa - Unia Europejska**
- VIII. Skala centralna - Polska**
- IX. Skala regionalna i lokalna**
- X. Korzyści z programów integracji międzypokoleniowej**

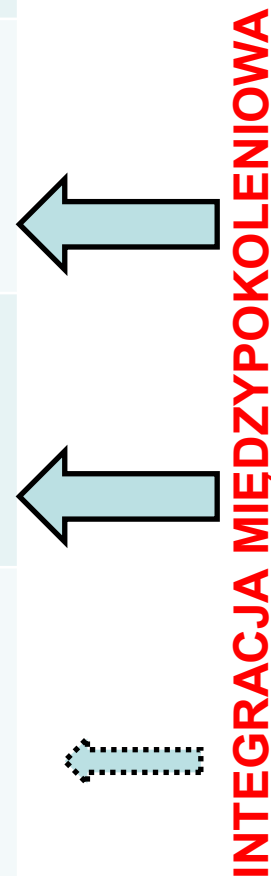
Pokolenie - wieloznaczność pojęcia

Znaczenie	Główne cechy
Ogniwo w ciągu genealogicznym	biologiczna zależność pomiędzy rodzicami, a dziećmi; pokrewieństwo / rodzina
Ogniwo w ciągu kulturowym	podział ról społecznych np. nauczyciel-uczeń / krąg kulturowy
Zbiór osób w zbliżonym wieku, w przedziale trzeciej części stulecia	założenie, że ojciec jest przeciętnie o 33 lata starszy od dzieci / społeczeństwo
Zbiór osób w poszczególnych fazach życia	ujęcie ahistoryczne; porównywanie analogicznych grup wieku; przechodzenie osób przez różne fazy ich życia / społeczeństwo
Wspólnota postaw i hierarchii wartości	ujęcie historyczne; wspólne przeżycia i doświadczenia / społeczeństwo

(opracowanie własne na podstawie koncepcji M. Ossowskiej)

Solidarność i integracja międzypokoleniowa - wzajemne relacje

Pojęcie	Główne cechy
Relacja międzypokoleniowa	<u>ogół stosunków</u> pomiędzy jednostkami lub grupami z różnych pokoleń; interakcje + opinie, postawy, stereotypy
Więź międzypokoleniowa	<u>poczucie łączności</u> biologicznej, kulturowej, ekonomicznej z innym pokoleniem; pozytywne nastawienia wobec nich; „powinniśmy coś zrobić”
Solidarność międzypokoleniowa	wzajemna odpowiedzialność wobec innych pokoleń; uwzględnianie ich interesów, potrzeb i opinii; „musimy coś zrobić”
Kontrakt/umowa międzypokoleniowa	spisane lub nie <u>reguły redystrybucji</u> wyznaczników statusu społecznego (bogactwo, władza, prestiż) pomiędzy pokoleniami; „zróbmy to i to”

(opracowanie własne na podstawie koncepcji P. Szukalskiego)

Polityka międzypokoleniowości - wyzwania

1950:

ZALEŻNI (60+):

AKTYWNI (15-59):

2005:

ZALEŻNI (60+):

AKTYWNI (15-59):

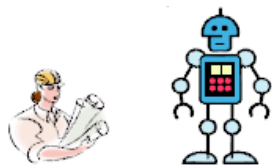

ALTERNATYWNY 2050:

ZALEŻNI (60+):

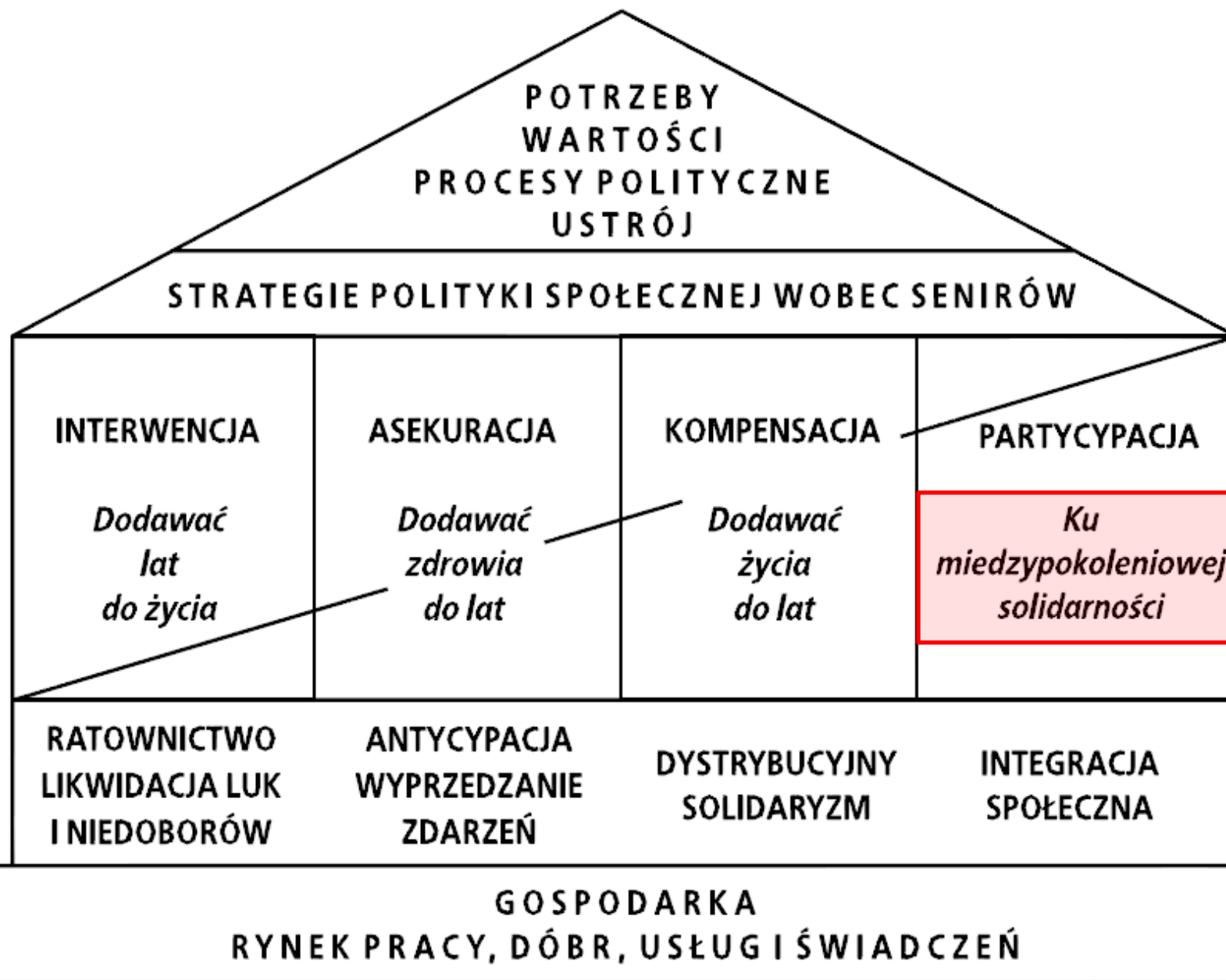
AKTYWNI (15-59 + 0-bez granic „życia”):

Czynniki dezintegracji międzypokoleniowej:

- „Konflikty pokoleń” / „wojny generacyjne”
- Integracja systemowa („niespołeczna”)
- Wielokierunkowa dyskryminacja ze względu na wiek (czyli nie tylko osób starszych)

Polityka międzypokoleniowości - wymiary

Polityka międzypokoleniowości - wymiary

Polityki społeczne oparte na czynnikach międzypokoleniowych

(MIĘDZY)POKOLENIOWOŚĆ
Współzależność między pokoleniami

Polityki społeczne związane z miejscem życia
(przestrzeń międzypokoleniowego poczucia przynależności do miejsca, środowiska)

Polityki społeczne związane z cyklem życia
(czas relacji międzypokoleniowych jako kontinuum)

Polityki społeczne związane z projektem życia
(projekt zabezpieczenia praw ludzi, zwłaszcza tych którzy je tracą)

Polityki ochrony środowiska

Polityki architektoniczne/urbanistyczne

Polityki (między)kulturowe

Polityki edukacyjne

Polityki gospodarcze

Polityki rynku pracy

Polityki zdrowotne

(opracowanie własne na podstawie koncepcji J. Sáez, S. Pinazo, M. Sánchez)

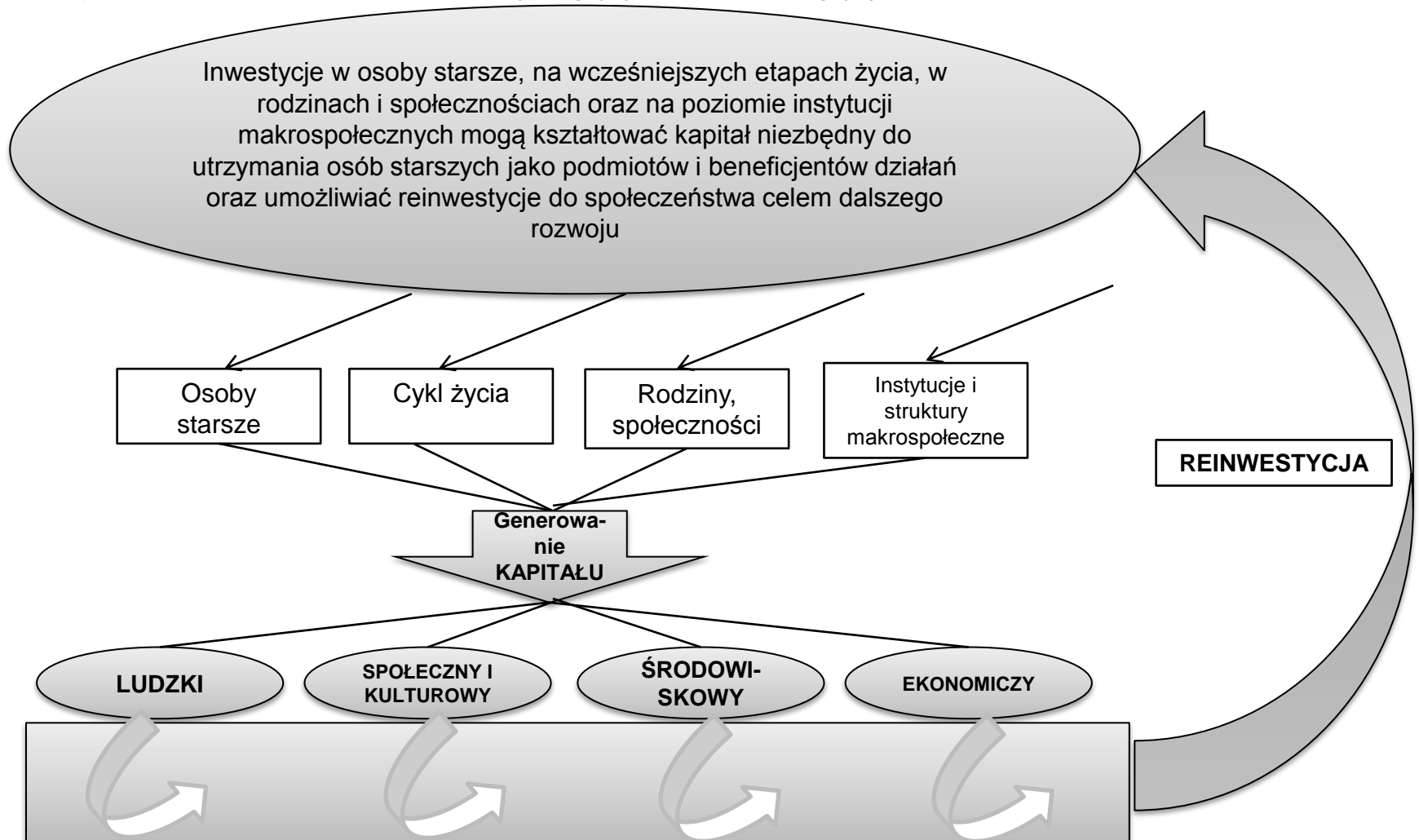
Glokalizacja – od globalnej do lokalnej integracji międzypokoleniowej

Formy integracji	Przejawy integracji na poszczególnych poziomach społeczeństwa		
	Makro	mezo	mikro
kulturowa	<u>świadomość jedności</u> znajdująca odbicie w historii, języku, tradycji, religii	występowanie ideologii i partii, które w swoim działaniu i programach kierują się wartościami kulturowymi	antropologiczna podstawa do działania społecznego, czyli <u>kulturowa tradycja</u> kształtująca <u>tożsamość</u> jednostek
gospodarcza	<u>zdolności wytwórcze</u> do zaspokojenia potrzeb materialnych i poziomu <u>bezpieczeństwa</u> <u>socialnego</u>	występowanie partii i organizacji, które swoją tożsamość i program ujmują w kategoriach ekonomicznych	racjonalnie realizowane <u>interesy i potrzeby klientów państwa opiekuńczego</u>
polityczna	<u>powszechność instytucji</u> zdolnych do tłumienia, regulowania i centralizacji konfliktów politycznych w oparciu o konstytucyjne regulacje prawne	koncentracja partii i organizacji na pewnych zasadach oraz instytucjach ładu prawnego i konstytucyjnego	<u>zdolność obywateli do zapewnienia sobie ochrony swych praw</u> w działaniu rozumnym i regulowanym przez instytucje

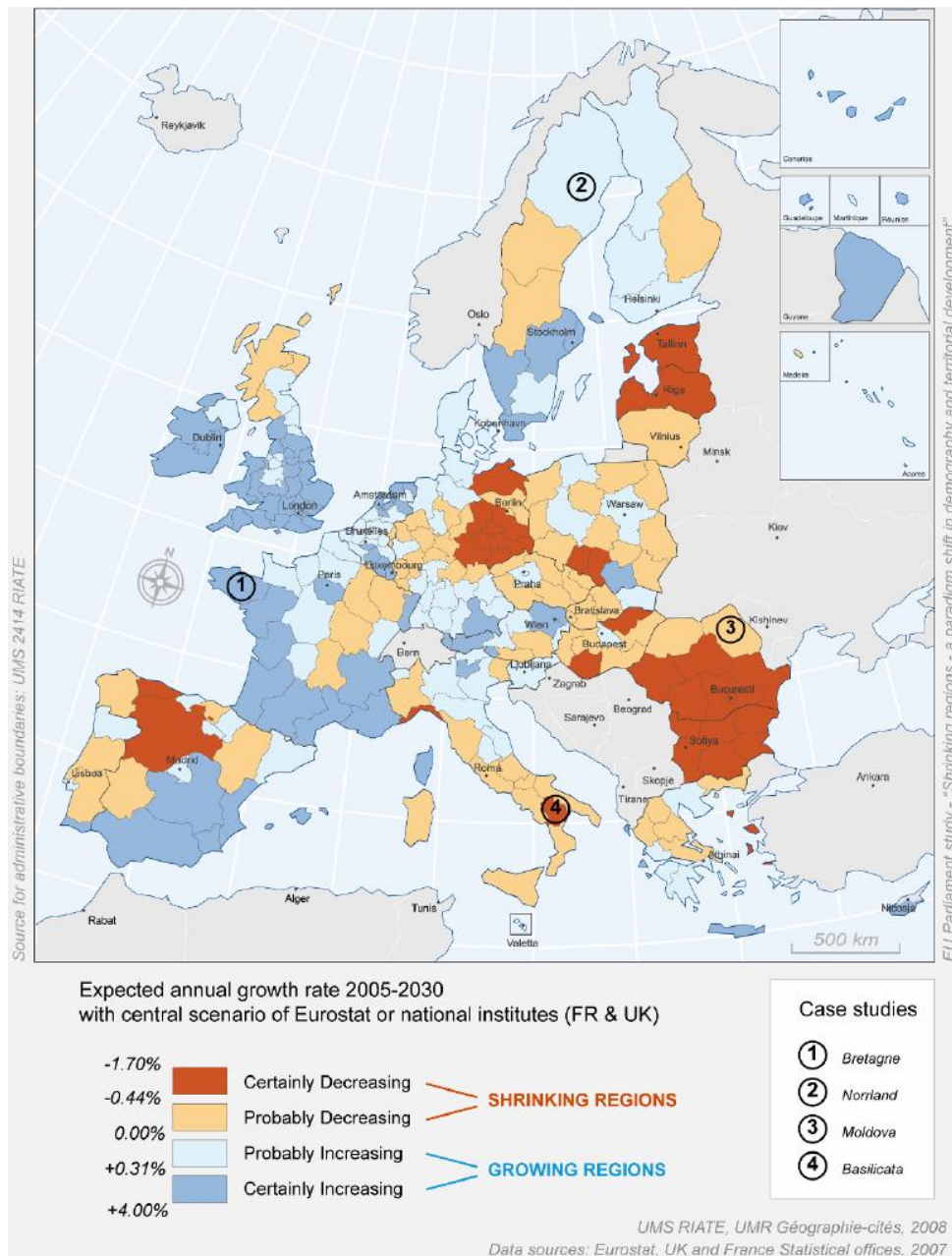
Skala międzynarodowa - Organizacja Narodów Zjednoczonych

- Międzynarodowy Plan Działania nt. Aktywnego Starzenia Się („Plan Madrycki”);
koncepcja „budowy społeczeństwa dla ludzi w każdym wieku”
- 3 priorytety działań: „osoby starsze i rozwój”, „postęp zdrowia i dobrego samopoczucia w starszym wieku”, „zapewnienie włączających i wspierających środowisk”

(Highlights of an expert consultation on developing a policy framework for a society for all ages from the Annex of A54/268 - Report of the Secretary General International Year of Older Persons 1999: activities and legacies.)

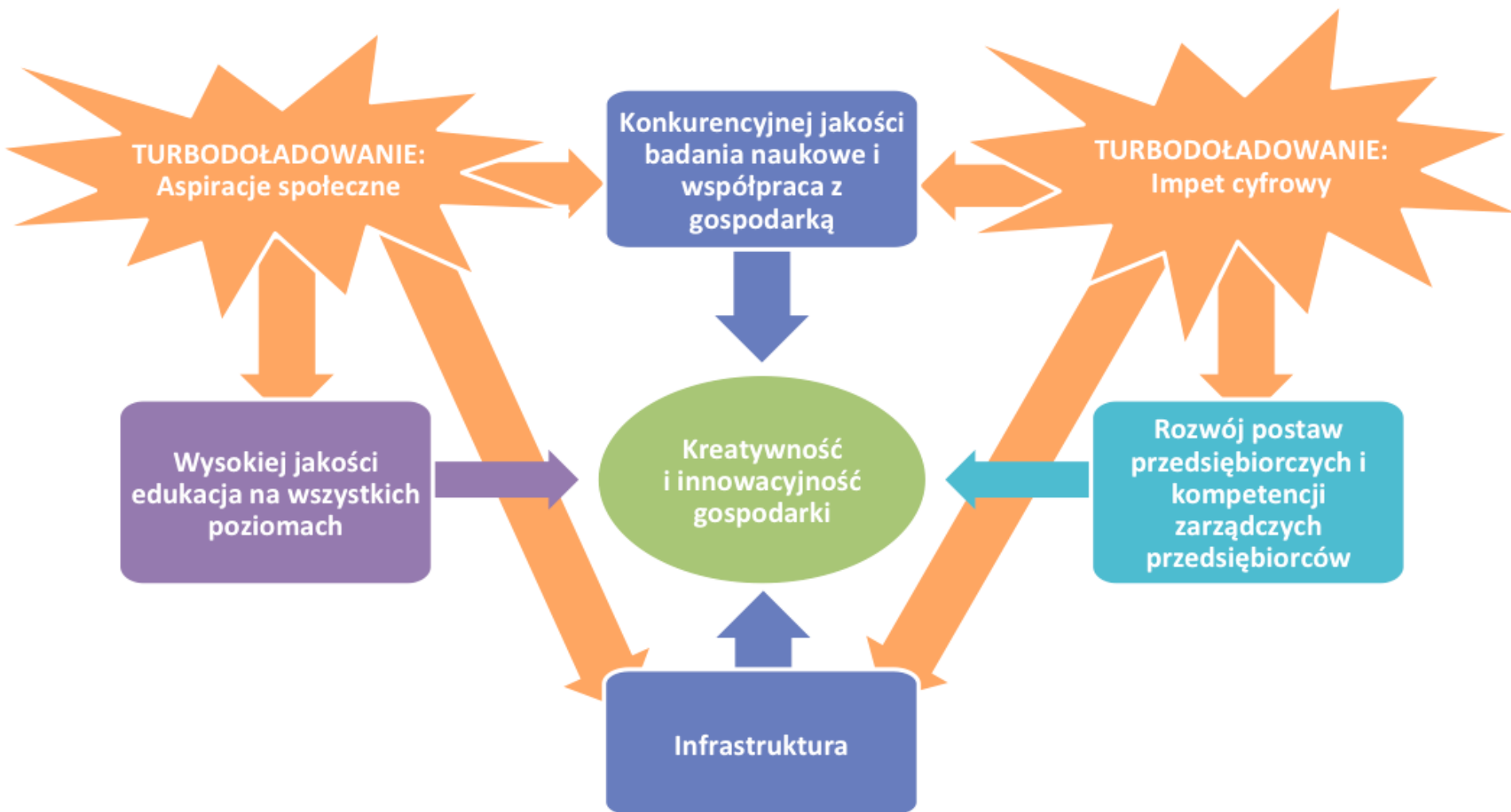
Skala międzynarodowa - Unia Europejska

- Europejska Strategia Zatrudnienia
- Otwarta Metoda Koordynacji w zakresie ochrony socjalnej i integracji społecznej
- Walka z dyskryminacją ze względu na wiek
- Polityka równych szans dla osób niepełnosprawnych
- Polityka równości płci
- Innowacje społeczne
- Promocja zdrowia publicznego i aktywności fizycznej
- Promocja dostępności i mobilności
- Promocja ICT w obszarze aktywnego starzenia się
- Promocja kształcenia przez całe życie

Skala centralna - Polska

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”
- 3 zasady: **solidarność pokoleniowa**, terytorialna, innowacyjna (pomiędzy wyrównywaniem szans a konkurencyjnością)

Skala regionalna i lokalna

- Rodziny i ich domy/mieszkania... ale też...
- Wspólnoty lokalne i przestrzenie publiczne: ulice, place, parki, szkoły, zakłady pracy, centra rozrywki i sklepy, biblioteki, instytucje kultury, zabytki, urzędy, sale gimnastyczne, stacje benzynowe, cmentarze, miejsca kultu religijnego...

Programowanie wspólnych przeźrzeni/placówek/instytucji międzypokoleniowych

- Dienne domy pomocy + punkty edukacji przedszkolnej
- Domy dziennej opieki dla seniorów + centra rozwoju dzieci
- Domy dla seniorów + domy dla bezdomnych matek
- Ośrodki pielęgnacyjne + domy dziennej opieki dla dzieci
- Kluby seniora + szkoły podstawowe, średnie
- Kluby seniora + kluby młodzieżowe
- Wspólnoty emerytalne + kampusy szkół wyższych
- Inne konfiguracje...

Korzyści z programów integracji międzypokoleniowej

Dla osób starszych:

- Lepsze samopoczucie, witalność
- Radzenie sobie z chorobami
- Poprawa samooceny i motywacji
- Edukacja, rozwój umiejętności
- Ucieczka z izolacji
- Odnowienie uznania dla ich doświadczeń
- Dzielenie się doświadczeniami z innymi
- Szacunek, honor i uznanie ich wkładu
- Reintegracja społeczna
- Przyjaźnie z młodszymi
- Otrzymanie praktycznej pomocy
- Podtrzymywanie tradycji
- Otwarcie na różnorodność
- Wzrost radzenia sobie z przeciwnościami losu

Dla osób młodszych:

- Wzrost samooceny, pewności siebie
- Ograniczenie samotności i izolacji
- Dostęp do wsparcia
- Wzrost odpowiedzialności i poczucie wspólnoty obywatelskiej
- Pozytywne postrzeganie seniorów
- Świadomość różnorodności seniorów
- Lepsze wyniki szkolne i nawyki czytelnicze
- Mniej kontaktów z przemocą i używkami
- Lepsze zdrowie
- Więcej optymizmu
- Poznawanie historii
- Radość i zabawa
- Szacunek dla osiągnięć dorosłych
- Wsparcie w karierze

Dla społeczności:

- Odbudowa pracy socjalnej
- Poczucie wspólnoty
- Wzrost tolerancji
- Przełamywanie barier i stereotypów
- Zwiększona spójność społeczna
- Budowanie i wzmacnianie kultury
- Złagodzenie presji rodzicielskiej
- Budowanie sieci społecznych i więzi lokalnych
- Zachowania obywatelskie
- Budowa, rewitalizacja i umacnianie możliwości społeczności i infrastruktury publicznej
- Sztuka publiczna
- Wolontariat
- Wspólne opowieści
- Troska o środowisko

Dziękuję za uwagę

aklimczuk@gazeta.pl